

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

БРИГАДЫН ПАРТИЙНА ГРУППА

Хабарай тарилгын халуун үе эрхэ. Колхозно таряшад хамаг бүхэ түгээ поли дээрэ табаад байна. Түгээ хүн зоний олонхын поли дээрэ, хээрэ хүдэлмэрилнэ. Тиммэ олонитын дунда ябуулагдаха агротехнэс хүдэлмэрише поли дээрэ абаашагдаха, үндэр ургасын түгээ тэмсэжэ байгшадые зоригжуулха хүсэтэ эзбэсг болгодохо ёһойн мэдээжэ.

Хэлэн арбаад километртэ бэе бэеэ холо тарашоод ажаллажа байсан бригаданууд ба звенонуудые партийна нүлөөн дороо бариха байга гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Тиммэ ВКП(б)-гэй Обком болбол партийна нүлөөе, оперативна хүтэлбэри колхознигуудта үдэр бүри тавагалгүй үзүүлжэ байхын тулд болохо-болохоор газарта бригадануудай партийна ба партино-комсомольско группануудые байгуулха гэжэ нотагуудтахи партийна организационуудта байшаан дурадханай байга.

Манай республикын нилээд олон тарианажалай ба тракторна бригадануудта, малажалай фермнуудта партийна ба партино-комсомольско группанууд байгуулагданхай. Эдэнэр удаан сагай турша соо хүдэлмэрилжэ зуураа, олонитые удамдажа шадха уян бушуу, хүн зоние хүмүүжүүлжэ шадха хүсэлтэй эзбэсг байханаа баталан харуулба. Жэшээ болгон, Мухаршэвэрэй аймагай Сугайн сомоной Мотовой нэрэмжэтэ колхозой № 2 тарианажалай бригадын партийна группые (группаторг нүхэр Дамба Раднаев) абажа харяа. Эндэ коммунистууд ба комсомолцууд өөһө, эмгөө жэшээтэ хүдэлмэришэ олонитые дахуулан ябадаг юм. Партирпнын агитатор, ВКП(б)-гэй гэтуун Дугарма Базаржапова ханын үзэтэнүүдэ, «Дайшалхы хуудалаанууд» ба «Сахилгаан» газетниүүдэ харалагдахан болзолотой аргажа байдаг. Мүн хөөрлөөдөнүүдэ үнэгэрлэжэ ба газетэ, журналнуудые колхознигуудта уншажа үгэрэ. Тарилгын шанар ба ябаса тухай суудалнууд тус группын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, шархан дутуу дунданууд үгы хэргэжэ байдаг. Олонитын дунда агитаторын хүдэлмэрише ходоодоо шууджа байх туландай тарилгада ушар ёһо мэдэн, дүүрэн хатуулсагтайгаар ба бата зоригтойгоор хүдэлмэрилнэ. Тиммээшэ тус бригада эртын орооһото культуруудай тарилгы мүнөө дүүргэжэ байна. Дурсагдагша группашэнгэр олонитын дайшалхы удардагша партийна үүргээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байгаа партийна группа-

нууд республика доторнай яйлаа олон лэ. Тээд, ажал хүдэлмэришэ ёһо тэдгээр ябуулдаг, партийна хүтэлбэрин дайшалхы зено боложо шадхагүй партгруппанууд мүн үсөөн бэшэ бин. Кударын аймагта тиммэ байдалтай гэжэ манай тусхай корреспондент тэндэнэ мэдээсэнэ. Жэшээлхэдэ, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой аяар табан бригадануудта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагуй. Газетэ, журналнууд ошололгой байна. Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой партгруппацион секретарь нүхэр Чоймполов «Полигитическэ хүдэлмэри ябуулха саг бэшэ, тарилгаяа түргэн дүүргэхэ хэрэгтэй» гэжэ убайгүйгөөр табижа бууна. Эгээл энэ хадаа партийна тухэл шарайгаа, партийна мэдэрлээ алдахан бадал бэшэ аал? Чоймполов шэнги хүтэлбэрилэгшэд хадаа тарилгын түргэн дүүрэлгэн олонитын дундахы ойлгууламжын хүдэлмэрин али зэргээр табигдаанааа дудыгдаха байхынь оройдоо мартажархана гэшэ.

Шанар, болзор ба ажалтай жаг заршам—эдэ гурбан асуудалнуудые партийна группа минута соошые мартаха эрхгүй. Шанаргүйгөөр, агротехническэ таарамжатай болзруудые дүүрэнээр сахингүйгөөр үндэр ургаса тулгадаггүй байхын тулданды, партийна группа хадаа шанар ба болзорой түлөө хэлбэришгүй шанга тэмсэлшэ байха ёһотой. Хэн далантайгаар гу, али гүйхэнөөр хахалнаб. хэн забартайгаар үрээсэ таринаб, хэн тарилгын хүдэлмэрише энэ тэрэ шалтагаан дурдажа унжагайрууланба—тэрэ хүн партийна группын суглаан дээрэ дары хэлсэгдэхэ ёһотой.

Ямаршые коллектив, ямаршые хамтын ажал хатуу шанга жаг заршамгүйгөөр урдаа байхн зорилгоо шидэхэ шадхагуй байна. Тиммээшэ ажалтай жаг заршам эдлэгшэд партийна группын талаана хатуу харюу абаха ёһотой. Партийна группын онсо өөр шэн, жэ шанарын—бушуу түргөөр али бүхы юумэндэ хэмжээ абаха, партийна хүтэлбэри ба нүлөөе олонитэдэ дүтэнишэ абадал болоно. Олонитые хүмүүжүүлжэ хүдэлмэри партгруппын эгээл шухала зорилго мүн. Политическэ хөөрлөөдөнүүдэ үнэгэрлэхэ, «Дайшалхы хуудалаанууд» ба «Сахилгаан» газетниүүдэ гаргаха, бригадалаа байгаа газетниүүд, библиотечкэ ба радио гэхэ мэтые хүмүүжүүлгын хэрэгтэ зүбөөр хэрэглэхэ гэшэ—партийна группын ариун уялган мүн. Эдэ бүхы хадаа бригадын амжалтатай ажалые хантага байна.

Хүдөөдэхи худалдаа наймаан

Центросоюзай правлени болбол хүдөөдэхи худалдаа наймаае байраруулхын тулада хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые харалба. Худалдаа наймаанай базанууд ба складууднаа магазиннуудта ба лавкануудта эд товариудые зөөлгэ улам найжаржа байна. Эд товариудай шэнэ ассортментын минимум тогтоогдоно. Эд үрэглэгшэзэй кооперацион районно универсальна магазинай (раймагай) минимумта 250 шахуу элдэб янзын эд товариуд—оёмол хубсахан, до-

тор хубсахан, эд буд, малгай, трикотаж, гутал, галантерея, парфюмерия, ажахын хэрэгсэлнүүд, ээмсэг тоногууд ба бусад ороно. Сельпогой магазиннуудта 170 хүрэтэр нимэ янзын эд товариуд ходоодо байха ёһотой.

Номууд, радиогой ба хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд, фуруулин-концелярскэ хэрэгсэлнүүд, спортивна ба бусад эд товариудые наймаалалгада онсо анхараг табигдана. (ТАСС).

Нүүдэл худалдаа наймаае үргэдхэхэ

Республикын колхозно таряшад боловой стануудта олоороо гараба. Идэр баян ургасын түлөө тэмсэл хэллэ. Тиммээшэ эд хэрэглэгшэд кооперацион хүдэлмэрилэгшэд тэдэ уялгатай болоно. Дуувогуй хүдэлмэридэ ябагшадые тагалгаряагүйгөөр хангахын түлөө нүүдэл худалдаа наймаа үргэнөөр эрихлэхэ гэшэ худалдаа наймаанай организационуудай мүнөөдэрэй зорилго болоо гэжэ БМАССР-эй Министруудэй Совет өөрнөөс тогтоол соо заана.

Республикын худалдаа наймаанай Министривын приказые бэелүүлэн, бурмонкоопсоюз нүүдэл худалдаа наймаанай ассортментнэ минимум талаа. Тэрэ минимум соонь сай, табан, зуруул, тамхин, керосин, лампын шэл, ниткэ гэхэ мэтэн—шанта 35 ондоо эд бараанууд худалдагдахаар харалагданхай.

Энэ жэлдэ республикын олонхи аймагуудай худалдаа наймаанай организационууд хабар-зунай боловой худалданиын үедэ МТС-үүдэй хүдэлмэришэдые ба колхознигуудые эд бараагаар хангаха хүдэлмэрише урда жэлинуудэйхишэ бүри найнаар амхлэхэ бүхы арга болзолотой байна.

Аймпотребсоюзуд — бурмонкооп-

союзай башаа хэрэгтэй эд бараануудая үзөөшэ түрүүлшын квартал соо абаашажа эхилшэн юм. Гээшэ, зарим аймпотребсоюзуд шухала удаханартай энэ хэрэгтэ мүнөө болотор ямаршые бэлдэхлэгшэ байнаар. Жэшээнь, Бичурин ба Заиграйн аймпотребсоюзуд тарилгын үедэ колхознигуудта эхээр хэрэглэгдэхэ эд бараануудые абаашаагүй, бурмонкоопсоюзай базата хэбтүүлжэ байханын хаяхан болоно шалгалтаар элрүүлэгдэбэ.

Полевой хүдэлмэридэ эгээл шухала хэрэгтэй болохо хазаар, хомут, седелко ба бусад зүйлнүүд Бичурин аймпотребсоюзай (правленин) түрүүлгшэ нүхэр Гармажапов системээр худалдаанда гаргадагуй байшоо.

Энэ үдэршэ хойшо колхозуудай полевой стануудта нүүдэл худалдаа наймаа дары эмхидхэхэ дурсагдаша аймагуудай гүйсэдхэхэ комитетуудэй дэргэдэхи худалдаа наймаанай тагауудые дагшанарнаа, аймпотребсоюзудай правленин түрүүлгшэнэршэ эригдэнэ.

Мүн тэрэшлэн нийтын эдэ хоолые найжаруулан, үнэ сэнгынь химдаруулгада онсо анхараала хандуулха шухала.

Г. Крылов,

Партийна группа болбол бригадынгаа ажал хүдэлмэриин амжалтые эмхидхэгшэ ба тэрээнэй гэшүүдые хүмүүжүүлэгшэ мүн!

Коммунистууд ба комсомолцууд! Тарилгын шанарай, агротехническэ болзорой ба ажалтай жаг заршамай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэгты!

ҮНДЭР БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

ТАРИЛГАЯ АГРОТЕХНИЧЕСКЭ БОЛЗОР СОО ДҮҮРГЭЭ!

Мурьсөөндэ илаһанай түлөө

Колхозой гэшүүн Дамба Раднаевэй бүлэнэртэ ехэ баярта үдэр боло. Тэрээнэй гэртэ Улаан туг асархан хүн эрээ.

—Энэ хадаа Майн урда тээхи мурьсөөндэ илаһанай түлөө үгтэһэн туг гэшэ, — гэжэ Молоотовой нэрэмжэтэ колхозой партгруппацион секретарин орлошо Лыгден Санжиракшаев хэллэ. Баяртаа баярдаһан бригадир Раднаев юмшэ гэжэ харуусаха үгээ олобогүй. Тини тэдэниие хаража байхан бригадирэй эсэгэ, үбгэжөө Радна Доржиевич ингэжэ хэллэ эн:

— Хүбүүн, юундэ абагүй байшабаш, ши үбэлшэ хойшо энэ дамжуулгын Улаан тугай түлөө мурьсээн ажаллаһан бэшэ аал ши?

—Нэрээшэ, тарилгын хүдэлмэрише найнаар ябуулхын түлөө би, манай бригадынхид Цыбан Чимдатовэй ба Баяр Доржиевай бригадануудтай мурьсээн ажаллабди. Тээд, тэдэниие илахын түлөө

урилдаһан байналди, — гэжэ бригадир Раднаев хэллэ.

Энэ үедэ тус бригадын гэшүүд тарилгынгаа хүдэлмэридэ бүгдэ гарашаһан байгаа. Тиммэ туладан бригадын гэшүүдэй үдэн эдэлгэдэ эрхэдэнэ, энэ тугые бригадирта барюулха ба тэдэнэрэй бүтээһэн ажалай дүнгүүдые хэлэхэ, саашанхи зорилгонуудые зааха ёһотой болобо.

Энэ бригада соо ажалай алдар суутай болоһон хүнүүд олон. Газар хэжалагшад Рыгыма Гармаева, Долгоржап Цыбикдоржиева, Даба Дашицыренова, Дугаржапов ба бусад мурьсөөндэ түрүү зэргэдэ ябана. Бригадын ханын газетэ дээрэ, «Дайшалхы хуудаланууд» дээрэ тэдэнэрэй нэрэнууд ходоодо бэшээтэй байдаг. 2—3 нормо дүүргэнэ гэһэн тэмдэгүүд табигдадаг. Эдэнэр өөһэдынгөө үнэн сэхэ ажаллаар бригадын бүхы гэшүүдые зоригжулдаг.

Бригадирэй эсэгэ—Радна үбгэжөөл хүбүгүнэйгэ хүтэлбэрилжэ

байхан бригадын түрүү нуури эзлэндэн мүн лэ омогтой, баяртай. Гансашы Дамба хүбүүниин ажалдаа найн амжалтануудые туйлада бэшэ, тэрээнэй нүгөө хүбүүн Балдан Раднаев трактористнуудай мурьсөөндэ илажа, бригада соогоо түрүү нуури эзлээ. Тинхэдэ тэрээнэй эгээл одхон хүбүүн Ешэ-Дарма Раднаев учетнигоор хүдэлмэрилдэ, ажалдаа магтаалтай болоһон хүбүүн юм.

Радна Доржиевичын бүлэнэрэй габыата ажалнууд гансахан таряан ажалда харгадаг бэшэ, мүн малажалда харгадаг. Радна үбгэжэй басагад — Гама Бадагарма хоёр хони адуулдаг юм. Тээд, эдэнэршэ ходоодо магтаалтай байдаг.

Хүбүүд ба басагадантаа үнэн сэхээр ажаллажа байхадан, өөрөө Радна үбгэжөөл минн буудаггүй, колхозой ажалда хабадалдаг. Уран нарин дархан үбгэжөөл юм:

И. Тугутов,

Мухаршэвэр. Майн 7.

Бадмацыреновей бригада түрүүлнэ

Сэлэнгын МТС-эй тракторна бригадануудай дунда «Газартаряалалгы болбосоронгы ёһоор эрихлдг» бригадын нэрээзгэ олохын түлөө социалистическэ мурьсөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна.

Наяхан МТС-эй дирекци ба партийна организаци бригаданууд хоорондын социалистическэ мурьсөөнэй ябасые шалгажа үзэбэ. Мурьсөөндэ нүхэр Бадмацыреновей хүтэлбэрилдг № 2 бригадынхид өөһэдынгөө үндэр бүтээһэн ба шанар найнтай ажаллаар түрүү нуури эзлэһэн байха юм.

Энэ бригадынхид тарилгын урдэ тээхи полевой хүдэлмэришүүдые эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, эртэн арилгые саг соонь эмхитэйгээр эхилшэн байха юм. Энээнэй ашаар, Бадмацыреновей хүтэлбэрилдг бригада эртэн орооһото культурын тарилгы агротехническэ богони болзор соо, үндэр шанартайгаар дүүргэжэ.

Трактористнууд С. Ванданов, П. Тободоев ба бусад бригада соогоо дэлгэрһэн социалистическэ мурьсөөндэ шалгаржа ябанад. Тэдэнэр үдэр бүхэндэ халаанайгай нормонуудые тус тустгаа 100—130 процент дүүргэнэ. Гадна, полевой хүдэлмэриин эхилшэнэй хойшо 100—140 килограмм горючи алмаад байна.

МТС-эй дирекци ба партийна организаци мурьсөөндэ илажа ажаллаа тус бригадада дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Р. Жарков.

Аймаг соогоо түрүүлбэ

«Улаан-Номто» колхоз (правленин) түрүүлгшэ нүхэр Галсанов) эртын орооһото культурын тарилгы дүүргэбэ. Тингээшэ туч колхоз Торинэй аймагай колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мурьсөөндэ түрүүлбэ.

Мүнөө тус колхоз түсөөһөө гадуур 20 гектарта эртын орооһото культурануудые тарйба.

Тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байхан тарианажалай бригадануудай дунда нүхэр Жалсановай хүтэлбэрилдг бригада эрхимлэнэ. Энэ бригадынхид полевой хүдэлмэришүүдые эрхим шанартайгаар, богонихон болзор соо дүүргэһэн байна.

Н. Хазагаев.

ТАРИЛГА ТУХАЙ БОГОНИ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

КУРУМКАН. (Телефоноор абтаба). Маленковой нэрэмжэтэ колхоз эртын орооһото культурын тарилгы дүүргэбэ.

Энэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдг тракторна бригадын (бригадирин орденото Кагальнецкий) трактористнууд үндэр бүтээһэнэйгээр, эрхим шанартайгаар ажаллаһан. Трактористнууд Кагальнецкий, Козулина, Раднаев гэгшэд халаанайга нормонуудые үдэр бүхэндэ 110—150 процент дүүргэнэ. Сельшцигүүд Колмаков, Козулин ба бусад тэрэшлэн найнаар хүдэлмэрилнэ.

С. Тараскин.

СЭЛЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо түрүүлэн эртын орооһото культурын тарилгы дүүргэбэ. Тус колхоз энэ жэлдэ 550 гектарта эртын тарилга хэхэ түсэбтэй аад, 584 гектарта тарйба.

Республикын түрүү бригадануудай нэгэн бодохо нүхэр Ковалевскийн хүтэлбэрилдг тракторна бригада

Селендумын МТС соо эрхимлэжэ ябана.

Энэ бригада Молоотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ зуураа, «Газартаряалалгы болбосоронгы ёһоор эрихлдг» бригадын нэрээзгэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ, эрхим шанартайгаар ба үндэр бүтээһэнэйгээр ажаллаһан. Тарилгын урда тээхи полевой хүдэлмэришүүдые агротехническэ богонихон болзор соо дүүргэжэ, эртын тарилгада эмхитэйгээр ороһон байха юм.

Энээнэй ашаар тус бригадынхид майн 10 хүрэтэр 509 гектарта тарилга хэлэн байба. Тарилгын шанар найн.

Тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байхан трактористнуудын үндэр бүтээһэнэ ажаллаара аймаг соогоо суурхана. Трактористнууд нүхэд Жаргалонов, Жалсанов ба бусад 6,9 гектар нормын орондо халаан бүхэндэ 8—9 гектар хахална. Эхэ трактористнууднаа басагад багашаншые гэгэжэнэгүй. Колесо трактор дээрэ хүдэлмэрилжэ байхан

трактористнууд нүхэд Жалсанова, Ломбоева, Лобсанова гэгшэд 3,8 гектарай орондо халаан соогоо 4,5—5,5 гектар хүрэтэр хахална.

К. Балдаев.

МУХАРШЭВЭР. (Телефоноор абтаба). «Эрдэм» совхоз эртын орооһото культурануудай тарилгы амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тус совхоз 1220 гектарта шэнисэ таряа.

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай зарим колхозууд эртын орооһото культурын тарилгы дүүргэбэ. Тэрэ тоодо Лениней, Шмидтын, Калининэй нэрэмжэтэ, «III Интернационал» ба бусад колхозууд ороһон.

Тингэбэшэ, өөһэдынгөө эмхигүй хүдэлмэришэ аймагаа хойшонь тагажа байхан колхозууд бин. «Пламья», «Путь Сталина», «Гигант», Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын хүдэлмэридэ тон ехэ гэгэдэлтэйгээр ороһон ба тарилгые эмхигүйгөөр эхилшэн дээршэ эртын орооһото культурын тарилгые хойшо татаһаар.

Б. Миронов.

Зэдын аймагай колхознигууд, МТС болон совхозой хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй социалистическэ

УЯЛГАНУУДНАА

Бидэнэр, Зэдын аймагай колхознигууд, МТС болон совхозой хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, 1949 он болбол дайнай үгүүлэй сталинска табанжалые түгээсэлхын жэл мүн гэжэ мэдэрхэ зуураа, өөһэдынгөө арга болломжонуудые тоолоод, нимэ уялгануудые абанабди гэбэл:

МАЛАЖАЛААР:

1. Колхозуудта адуу моридой тоо толгойе 14,3 процентээр, эбэртэ бодо мал — 15, хони ба ямаа — 27,5, гахай — 55 процентээр олошоруулха. 100 толгой эхэ мал бүришэ 70 унага, 93 тугал, 105 хурга, эшгэ абажа түлжүүлхэ, үнээн бүришэ һу шаалгые үнгэрһэн жэлтэй жэшээбэл, энэ жэлдэ хоер дахин ехэдхэхэ ба хонин бүришэ нооһо хайшалалгые 34 процентээр дээшэлүүлхэ.

«Социализм» колхоз адуунай тоо толгойе — 15, эбэртэ бодо мал — 14, хони ба ямаа 30 процентээр олошоруулха гэһэн уялга абаа. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой КТФ адуунай тоо толгойе 14 процентээр олошоруулха, 100 гүүн бүришэ 75 унага абаха уялга абаа.

Фрунзын нэрэмжэтэ колхозой МТФ энэ жэлдэ үхэрэйнгөө тоо толгойе 16,5 процентээр олошоруулха ба үнээн бүришэ 1000 литр һу шааха. 100 үнээн бүришэ 93 тугал абаха уялга абаа. Энэ колхозой наалишан

нүхэр Перевалова 12 үнээнбэ 12 тугал абаха, үнээн бүришэ 1100 литр һу шааха уялгатай.

2. Малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэ бүхы түрлөөршэ Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXXII жэлэй ойн үдэр хүрэтэр дүүргэхэ.

3. Сабшалангай газарһаа үндэр ургаса хуряаха абадалые туйлаха. Аймаг соогоо — уялагдадаг сабшалангай гектар бүришэ дунда зэргээр 14 центнер, бусад сабшалангаа 10 центнер үблэ хуряаха. Үбэлэй үедэ эдоульхын тулада морин бүридэ 28 центнер үблэ, үхэр бүридэ 3,6 центнер үблэ бэлдэхэ.

4. Бүхы малаа хорлолгойгөөр үбэлжүүлхэ ба тобир тарганаар барууналха. Малай үбэлэй байрые саг болзор соонь бэлдэхэ. Хуушан байрануудай заһабарие ба шэнэ байрын барилгануудые октябриин 10 хүрэтэр дүүргэхэ. 2 конюшын, үхэрэй 5 байра, хониний — 2, гахайн 3 байра, шубуунай 2 байра, тугалай ба хуряага эшгэжэй 2—2 байра бариха.

5. Малай үлгэршэ найжаруулха хэрэгтэ тусхай анхараг хандуулха. Ийн үлгэршэй буха, хуса, азарга асаржа, метисүүдые үсхэбэрилхэ. Искусственна аргаар малаа ороондо оруулха түсэбэ дүүргэхэ. Колхоз бүхэндэ ехэ һу үгэдэг түсэбэе илгэжа харууналха.

6. Малшадай байха шэнэ гэрнүүдые бариха. Фермнүүдтэ

улаан булангуудые бин болгохо ба радиотой болгохо.

ТАРИАНАЖАЛААР.

1. Орооһото культурануудай тарилгын гектар бүришэ 52 пүүд ургаса хуряаха, 5600 гектарһаа га бүринн 57 пүүд шэниисын ургаса хуряаха. Чапаевай, Дорж Банзаровай, Лениней, Сталинай, Кагановичын, Дзержинскийн, Фрунзын нэрэмжэтэ колхозуудта полевой севообородуудые бин болгохо. 14 колхозуудта — овошной, 8 колхозуудта бууса шадарай севообородуудые бин болгохо.

Зарим колхозууд, бригаданууд ба звенонууд бүри ехэ уялгануудые абаа гэбэл: Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхоз 600 гектар шэниисын тарилгаһаа га бүринн 72 пүүд, Буденнын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Вершинский хүтэлбэрилдг бригада 80 гектар шэниисын тарилгаһаа га бүринн 110 пүүд ургаса хуряаха.

Лениней нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Ванжиловай звено 21 гектар шэниисын тарилгаһаа га бүринн 174 пүүд, 49 гектар талмайһаа га бүринн 72 пүүд ургаса хуряаха. Совхозой звеневод Хандуев гэгшэ 20 гектар талмайһаа га бүринн 192 пүүд, 80 гектар талмайһаа га бүринн 90 пүүд ургаса хуряаха гэһэн уялгануудые абаа.

2. 625 гектар тарилгын талмайе уялха.

3. Энэ хабарай тарилгы найн шанартайгаар, агротехническэ богони болзор соо дүүргэхэ. Тарилгын харуушые найнаар ябуулха.

4. Таряа хуралгада бэлдэхлэй хүдэлмэрише июлиин 20 хүрэтэр дүүргэхэ. Таряа хуралгые саг болзорто эхилжэ, хүдэлмэриин 25 хоног соо түгээсэхэ ба таряа сохилгыё ноябриин 1 хүрэтэр дүүргэхэ.

5. 7350 гектар пар хахалха, нэггэдэй рядые июлиин 10 болотор дүүргэхэ ба 3000 гектар намарай пар хахалха.

Ушөөтэйн МТС 15 хүсэтэй трактор бүхэнөөр 400 гектар газар хахалха ба горючин 6 процентые алмаха. Орооһото культурын тарилгаһаа га бүринн 9 центнер ургаса хуряаха уялга абаа.

Совхозой хүдэлмэрилэгшэд адуу моринтой тоо — 19, эбэртэ бодо мал — 28, хони ямаа — 35 процентээр олошоруулха гэһэн уялга абаа. Тарилгын талмайе үнгэрһэн жэлтэй жэшээбэл—350 гектараар үргэдхэхэ ба га бүринн 82 пүүд ургаса хуряаха уялга абаа.

Эдэ уялгануудые абаха зуураа, Сэлэнгын аймагай МТС-үүд ба колхозуудые социалистическэ мурьсөөндэ уринаб

„Дайнай нүүлэй сталинска табанжэл“ гэнэн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

ХОЕРДОХИ ЗАНЯТИ

Хоёрдох заняти хадаа дайнай нүүлэй табанжэлэй түсэбье дүүргэ-хын түлөө бүгэдэарадай тэмсэлдэ зориулагдана. Большевиктскэ парти болбол дайнай нүүлэй табанжэ-лье амжалтатыйгаар дүүргэхын түлөө советскэ арадай тэмсэлэй зоригжуулагша, эмхидхэгшэ болон ударидагшан мүн гэжэ хурагшад пропагандистын хээн хөөр-рэлдөөшөө эли тодоор ойлгон мэд-дэхэ ёготой. Советскэ арадай по-литическэ ба ажалай айхатар ехэ дэбжэлтэн бүгэдэарадай соци-алистическэ мурьсөөн дотор, ста-новска хүдэлөөнэй эршэмтэй ур-галта дотор эли тодоор харагдана.

Манай хэблэлдэ толилогдонон материалнуудые хэрэглэжэ, пропа-гандист болбол өөрынгөө республи-кын, хизаарай, областин, районий, заводой, МТС-эй, колхозой түрүү хүнүүд тухай, дайнай нүүлэй та-банжэлэй түсэбье дүүргэхын тү-лөө тэмсэлдэ городской ба дерев-нин түрүүшүүлэй туйлаан амжал-танууд тухай хэлэжэ үгэхэ байна.

Советскэ гүрэн хадаа үшөө дай-най ябаха байха үедэ, сүүлөөгдэ-лэн районнуудта хүндэ промыш-ленностине хэргээн бодхоожо эхилэн ба дайснай хандаргаан промышленна предприятинуудай горьтой хубине бүри тэрэ үедэ жагсаалда оруулха ябадал ханга-ан байха юм. Энэ хадаа дайнай нүүлэй табанжэлэй түрүүшын жэ-лэй түсэбье амжалтатыйгаар дүүр-гэхэдэ шухала удхашанартай бай-гаа. Арадай ажахые дайнай нүүлдэ шэнэдхэн байгуулха ябадал манай-да дайнай нүүлэй табанжэлэй тү-рүүшын жэлдэ гол түлэб шиндхэг-дэхэй байгаа.

Большевиктскэ түсэбүүд хадаа үйлдбэри дээрэ туйлагдана дун-да ээргин арифметическэ нормын ёноор хараалагдадаг бэшэ, харин дунда ээргин прогрессивнэ нормо-нууд дээрэ, тайлбарилан хэлбэл, түрүүшүүлэй ээргэжүүлэгдэдэг байха юм гэжэ хөөрлөөдөн дотор зааха хэрэгтэй. Энэ гуримые элээр харуулхын тулада, завод, фабрика, шахта дээрэ, совхоз болон МТС дотор дунда ээргин прогрессивнэ нормонуудые нэбтэрүүлгэ дайнай нүүлэй табанжэлэй түсэбье дүүргэ-хын түлөө амжалтатый тэмсэлэй хэрэгтэ ямар үүргэ дүүргэб гэжэ, хүдөө ажахын үйлдбэрин түрүү-шүүлэй туйлтануудай үндэһөөр тогтоогдонон шэнэ нормонууд кол-хозно үйлдбэри дотор ямар үүр-гэ дүүргэб гэжэ харуулхада хайн байна.

Саашань политургуулин хүтэл-барилгаш болбол промышленность дотор дайнай нүүлэй табанжэлье болзорхоонь урид дүүргэхын тү-лөө тэмсэлэй гурбан жэлдэ совет-скэ хүнүүд Ленин—Сталинай пар-тийн хүтэлбэри дотор ямар ехэ ам-жалтануудые туйлааб гэжэ ха-руулха байна. Энээнэй түлөө ара-дай ажахые нэргээн бодхоох ба хүгжөөхэ түсэбүүдэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээсэлнүүдые хэр-рэглэхэ, мүн тэрэшлэн өөрынгөө областин, районий, заводой, шах-тын, совхозой, колхозой гэхэ мэтэ йжабайдалаа жэшээнүүдые ха-руулха шухала. Брошюра дотор табанжэлэй дүүргэлтэ тухай зааг-даһан тоонуудай удхашанарые про-пагандист хурагшадта тайлбарилха байна. Тракторна паркин урга-нанай ба хүдөө ажахын ма-шинануудай тоогой олон болоһоной жэшээ дээрэ харуулжа, хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ хэрэг-тэ промышленностин амжалта-нуудай удхашанарые хурагшадтай гүнзэггөөр ойлгохо ябадал туйла-ха хэрэгтэй.

Дайнай нүүлэй табанжэлэй тү-рүүшын гурбан жэл дотор соци-алистическэ хүдөө ажахын туйлтан амжалтануудые харуулха зуураа, пропагандист болбол тарилгын тала-майнуудай урганиение, ургасын дээшлэлэние ба малажалай хүг-жэлье харуулжа, түсэбүүдэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээ-сэлнүүддээ зохионо баримтануудые хэрэглэхэ байна. Байгаалине шэ-нэдхэн байгуулха айхатар ехэ сталинска түсэбэй агуухэ удхаша-

нарые хурагшадта тэрэшлэн тайл-барилан хэлэхэ хэрэгтэй.

Манай ажахын амжалтанууд арадай жаргалта байдалые хайжа-руулгада той ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. 1947 оной эсэстэ мүнгэнэй реформо, хээн ба хангалгын кар-точна системые болоулан ябадал манай ороной ажалшадтай матери-альна ба культурна хэмжээнэй ур-галтын тулада ямар удхашанартай байганиение эндэ зааха шухала. Энээнэй хамта 1949 оной мартын 1-һээ хойшо гүрэнэй рознично сэн-гүүдые шэнээр химдаруулхан тухай хануулха, ажалшадтай хэрэг-лэмжын хайшан гэжэ урганиение харуулха шухала.

Ажабайдалай хайжарганиение гэр байрын барилгын жэшээ дээрэ ха-руулхада болоно, тинхэдэ культур-на хэмжээнэй урганиение—наука, культура болон искусствын хүг-жэлтэ дээрэ харуулхада болоно.

Табанжэлэй түсэбье дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай тэмсэл юун дээрэ харагдана, советскэ хүнүү-дэй ажалай эршэ зориг ба соци-алистическэ ушар ёһо мэдэхэ яба-дал социалистическэ мурьсөөн до-тор хайшан гэжэ бэлүүлэгдэнэб, социалистическэ мурьсөөн хайшан гэжэ олонинтын — бүгэдэарадай болооб гэнэн асуудалнууд ташаа хоёрдох занятир хөөрлөөдөн дэл-гэрүүлэгдэхэ ёһотой.

СССР дотор ажал гэшээ нэрэ түрэн ба алдар солын хэрэг мүн гэжэ хурагшад эли тодоор ойлгохо ёһотой. Тэдэнэр хадаа үндэр бү-тээстэй, эршэмтэй шанга ажалые парти, правительствын хэдэ үндэ-рөөр сэгнэдэг ба урмашуудлаг байганиение гэршлэн баримтану-дые харуулха ёһотой.

Нүхэр Сталинай нэрэ дээрэ бэ-шлэн бэшгүүд соо ажалшадтай абаһан социалистическэ уялганууд хэдэ айхатар ехэ элсүүлгэшэ хү-стэй байһыень хөөрлөөдөнэй үедэ хурагшадтай ойлгохо абаһань шу-хала.

Промышленностиин, хүдөө ажа-хын талаар ба арадай жаргалта байдалые хайжаруулха талаар та-банжэлэй даалгаринуудай дүүр-гэлтэ тухайда брошюра дотор заагдана тоонуудай удхашанарые хурагшадтай эли тодоор ойлгохо ябадалые пропагандист туйлаха байна.

Дайнай нүүлэй табанжэлэй гур-бан жэл соо ажахын ба культурна хүгжэлтын темпнүүдые түргэдхэ-хын түлөө советскэ арадай тэмсэл-дэ ямар амжалтанууд туйлагдааб гэжэ хурагшад өөрынгөө предпри-ятиин, колхозой бодото жэшээнүүд дээрэ харуулан хэлэхэ байна.

Хөөрлөөдө хүтэлбэрлэхэ зуураа, пропагандист болбол табанжэлэй түсэбье дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүгэдэарадай дэбжэлтэ хадаа ма-най ороной ажалшадтай материаль-на байдалые таһалгараягүйгөөр хайжаруулха хэрэгтэй нэгэн хамта ябана гэнэн тошололдо хурагша-дые хандуулха байна. Советскэ гүрэнэй баян болохо бүринь, гүр-нэй түсэбүүдэй хайнаар дүүргэдэ-хэ бүринь ажалшадтай ажабайдал гоё хайхан болоно.

ГУРБАДАХИ ЗАНЯТИ

«Дайнай нүүлэй сталинска та-банжэл» гэнэн темээр хэгдэхэ гур-бадахи заняти хадаа табанжэлье болзорхоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй гол зорилгоноудые тайлба-рилан ойлгуулха зорилго табана. За-няти болбол энэ тэмсэлдэ хурагша-дые үүсхэлшэд ба ударидагшад болгон элсүүлхэ ёһотой.

Пропандист болбол табанжэлэй түсэбье болзорхоонь урид дүүргэ-хын түлөө тэмсэлэй шухала байһа-ниение тайлбарилха ба тэрэниие со-ветскэ хүнүүдэй ямар аргаар туйла-жа байһыень харуулха байна. Дай-най нүүлэй табанжэлье болзорхоонь урид дүүргэхын тулада, нэн түрүн, ажалай бүтээсые таһалгараягүй дээ-шлүүлхэ, социалистическэ мурь-сөө үргэнээр дэлгэрүүлхэ шухала гэ-жэ пропагандист зааха байна.

Ажалай бүтээсые дээшлүүлхын түлөө тэмсэл дотор үйлдбэрин ба ажалые эмхидхэлгын түрүү дүй дүр-шлүүдые: таһалгараягүй-поточно үйлдбэри, автоматизаци, механизаци гэхэ мэтые нэбтэрүүлгэ айхатар ехэ удхашанартай байна. Арадай ажахын бүхи халбаринуудые түрүү техникээр эбсэгжүүлхын ба хүдэл-эршишээдэй, инженерүүд болон тех-никүүдэй мэргэжэлье дээшлүүлхын түлөө эрмэлзэхэ шухала.

Табанжэлэй түсэбье болзорхоонь урид дүүргэлгын шухалын шухала

нүхэсэл хадаа социалистическэ му-рьсөөн болоно. Социалистическэ мурьсөөе нүхэр Сталин социализм байгуулгын коммунистическэ арга метод гэжэ нэрлэн байха юм. Ма-най орон дотор социалистическэ му-рьсөөн олонинтын, бүгэдэарадай бо-лоо; тэрээнэй эршэмтэйгээр ургаһан ябадал дотор манай арадай мораль-но-политическэ нэгдэл, советскэ патриотизм элээр харагдана.

Пропандист болбол нарин нягта алмалтын ба продукциин өөрын үные химдаруулгын удхашанар тухай, энээнэй дашарамдуулан дай-най нүүлэй табанжэлэй түсэбөөр та-бигдана зорилгоноуд тухай хэлэжэ үгэхэ байна. Пропандист болбол большевиктскэ партиин хүтэлбэри дотор советскэ хүнүүд эрьсбэн мүн-гэн зөөриение хайнаар хэрэглэхын тү-лөө, алмаһан түүхэй элээр болон ма-териалуудаар түсэбье гадуур про-дукци гаргахын түлөө, продукциин эрхим шанарай түлөө хайшан гэжэ тэмсэлдэ гэжэ бодото жэшээнүүд дээрэ харуулха ёһотой.

Промышленна предприятиин по-литургуулида пропагандист болбол али нэгэн зүйл үйлдбэрлэжэ байха үедөө түүхэй эд, материалнуудые, электроэнерги, түлишэ алмаха яба-далые хайшан гэжэ туйлахаб гэжэ өөрынгөө заводой, фабрикин, шах-тын бодото жэшээнүүд дээрэ ха-руулха ёһотой.

Хүдөөгэй политургуулин пропа-гандист болбол «Дайнай нүүлдэ» хү-дөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ хэм-жээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1947 оной февральскэ Пленумэй шиндхэбэринууд тухай хурагшадта хануулха, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй фев-ральскэ Пленумэй түүхэтэ шиндхэ-бэринуудые бэлүүлгэ хадаа богони-он болзор соо манай арад зондо эдэе хоол элбэг дэлбэгээр байгуул-ха, хүнгэн промышленностида зориу-лан түүхэй эд би болгохо ба эдэе хоолой ба түүхэй эдэй гүрэнэй шу-хала резервнүүдые нөөсөлэн бай-гуулха арга боломжо олгохо байна гэжэ шухалашалан зааха ёһотой.

Ургасые дээшлүүлхэ, нийтын малажалые хүгжөөхэ, колхозуудые эмхидхэлгэ-ажахын талаар сааша-дань бэхжүүлхэ, хүдөө ажахын артелиин Уставые наринаар сахиха —эдэ бүгэдэ хадаа колхозно тарла-шадтай ба хүдөө ажахын бүхи хү-длэмэрлэгшээдэй ажал-йбуулгын дайшалхы программа мүн болоно.

Хүдөө ажахын үйлдбэрин саа-шанхи хүгжэлтын перспективнүү-дые хурагшадтай эли тодоор ойлго-хо абахын тулада, пропагандист болбол ногоо таригдаг севооборо-дуудые нэбтэрүүлгын удхашанарые тайлбарилха, газарай хурьхые зүбөөр ба хаһа саг соонь элдүүлхэ гэшээ юуб гэжэ өөрынгөө колхозой жэшээ дээрэ харуулха, сортовой үрһөөр та-рилга хэдэ байхада гектарһаа 2—4 центнер үлү ургаса абтадаг, үтэг-жүүлгэ хэхэ гэшээ тэрэшлэн урга-сые дээшлүүлгын шухала эрхэ нү-хэсэлнүүдэй нэгэн мүн гэжэ зааха ёһотой.

Үндэр, тогтууритай ургасын түлөө тэмсэлэй зорилгоноуд тухай хэлэхэ зуураа, пропагандист болбол бай-гаалине шэнэдхэн байгуулха агуу-ехэ сталинска түсэбэй удхашанарые онсолон зааха ёһотой.

Пропандист болбол колхозно деревнид хүдөө ажахын үйлдбэ-ринь новаторнууд — Социалисти-ческэ Ажалай Геройнууд, орденот урган гараһан баримтада хурагша-дай анхаралые хандуулха ёһотой. Тэдэ новаторнууд өөһэднүүгөө шада-мар бэрхэ ба эршэмтэй шанга ажа-лаар хүдөө ажахын ажалшадые ажалай баатаршалануудта зориг-жуулна. Дайнай нүүлэй табанжэлэй онуудта олон мянган колхозникууд ба колхозницанууд түрүү мичурин-ска наукин туйлтануудые бүри үргэнээр хэрэглэнэ ба энэ наукие урагшань дабшуулха ба хүгжөөхэ-дөн эрдэмтэдтэ өөһэднүүгөө практи-ческа туршалга дүршлөөр туйлана.

Табанжэлье болзорхоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэхэ гол зор-илгоноуд тухай хөөрлөөдөн хадаа энэ зорилгые амжалтатыйгаар дүүр-гэхын тулада манайда бүхи арга боломжонууд бии гэжэ хурагшадтай ойлгоходонь туйлаха ёһотой. Хураг-шад болбол ажалай бүтээсые дээ-шлүүлхэ, алмалта хэхэ, юумэнэй өөрын үные химдаруулха, про-дукциин шанарые хайжаруулха яба-далай айхатар ехэ удхашанарые эли тодоор ойлгохо ёһотой.

Үйлдбэрин үргэдхэнын тулада ажалай бүтээсые дээшлүүлгын уд-хашанар тухай, ажалай бүтээсын хэлбэршээгүй дээшлэлэтые хангадаг

условинууд тухай хурагшадтай али нэгэнэй хэлэжэ үгэхэ ябадалаар хөөрлөөдө эхилхэ шухала. Хурагшад өөрынгөө предприятиин, колхозой жэшээнүүдые хэрэглэн, механизацие ба шэнэ техникые нэбтэрүүл-гын үндэһэ хуури дээрэ ажалые оньһожоруулга хайшан гэжэ урга-наб, мүн тэрэшлэн үйлдбэрин эм-хидхэлье хайжаруулһанай эсэстэ ажалай бүтээсэ хайшан гэжэ урга-наб гэжэ хэлэжэ үгэхэ байна.

Продукциин өөрын үные химда-руулгын тулада ажалай бүтээсые дээшлүүлхэ гэшээ ямар удхаша-нартайб, тинхэдэ ажалай бүтээсын ургахатай хамта — түүхэй эд, ма-териал, электроэнерги, түлишэ ар-билха гэшээ продукци үйлдбэрлэ-гын гаргашануудые доошолуулгада ба тэрэниие химдаруулгада ямар үүргэ дүүргэнэб гэнэн асуудалда шэлжэн орожо болоно.

Юумэнэй өөрын үные химдаруул-хын түлөө тэмсэл тухай асуудалые промышленна продукциин шанар хайжаруулгын түлөө саг үргэлжэн тэмсэлэй зорилготой холболдуулха шухала. Эрхим шанартай продук-циин түлөө тэмсэл арадай-ажахын хэдэ шухала удхашанартай байһа-ниие хөөрлөөдөнэй үедэ хурагшадта элээр ойлгуулха шухала. Һайн ша-нартай продукци үни саг соо бай-даг, тинхэдэ муу шанартай зүйлнүү-дэй түргэнөөр халажа дууһаха яба-дал гарза ушаруулдаг байха юм.

Саашань хөөрлөөдөн болбол хүдөө ажахыда табанжэлэй түлөө тэмсэл тухай асуудал ташаа болохо байна. Манай хүдөө ажахы болбол мүн промышленность шэнги, табанжэлэй түсэбье болзорхоонь урид дүүргэ-хын тулада бүхи арга боломжо-нуудтай байха юм. Хөөрлөөдөн до-тор өөрынгөө совхозой, МТС-эй, колхозой, бригадын, зөөногой, фер-мын бодото жэшээнүүдые харуул-жа зуураа, хүдөө ажахын үйлдбэрин хөгжөөхэ ябадал түргэдхэхын ба табанжэлэй түсэбье болзорхоонь урид дүүргэхын тулада тэдэ арга боломжонуудые ямараар хэрэглэжэ шадха байһанаа ойлгоходонь ху-рагшадта туйлаха шухала. Саашан-хи ургалта ба хүгжэлтын тулада хүдөө ажахыда манай гүрэнэй хэдэ айхатар ехэ туйлаамжа үзүүлжэ байһаниие хөөрлөөдөнэй үедэ хура-гшадта ойлгуулха шухала.

Байгаалине шэнэдхэн байгуулгын сталинска түсэбэй удхые ба манай орондо тэрээнэй айхатар ехэ удхашанартай байганиение хурагшадтай эли тодоор ойлгохо ябадалые пропагандист туйлаха ёһотой.

Эдэ занятинуудта бэлдэхэдэ пропагандист удаадахи зоёболнууд болон материалнуудые хэрэглэхэ ёһотой габэл.

1. И. В. Сталин — 1946 оной фев-ралин 9-да Москва городой Ста-линска фрунгуулин округой хунга-шадтай хунгуулин урда тээхи суг-лаан дээрэ хэлэһэн үгэ.

2. 1946 — 1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые хэрэглэн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули.

3. Дайнай нүүлдэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ хэмжээнүүд тухай, нүхэр А. А. Андреевэй элд-хэлээр абтаһан, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол.

4. Мүнгэнэй реформо хэхэ болон эдэе хоол ба промышленна эд то-варнуудые абадал карточкануудые болуулха тухай СССР-эй Ми-нистриүүдэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, мүн тэрэшлэн 1949 оной мартын 1-һээ хойшо ни-тын хэрэглэлэй эд товарнуудта гү-рэнэй рознично сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай СССР-эй Ми-нистриүүдэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол.

5. В. М. Молотов — Агуухэ Ок-тябрьска социалистическэ револю-циин гушан жэлэй ой.

6. В. М. Молотов — Агуухэ Ок-тябрьска социалистическэ револю-циин 31-дахы жэлэй ой.

7. А. Г. Зверев — СССР-эй Гүр-нэй 1949 оной бюджет тухай элд-хэл.

8. Дайнай нүүлэй табанжэлэй тү-рүүшын гурбан жэлдэ СССР-эй ара-дай ажахые хэрэглэн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбүүдэй дүүр-гэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй Ми-нистриүүдэй Советэй дэргэдэхэ Гос-планай ба ЦСУ-гэй мэдээсэлнүүд.

Уранхайһанай литератураһаа удаа-дахи номуудые хэрэглэжэ болоно:

1. П. Павленко — «Зол жаргал».

2. С. Бабаевский — «Алтан Одо-ной кавалер».

3. А. Суворов — «Ногоон улчи».

В. ГЕРАЩЕНКО.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын габьлата врач, СССР-эй Верховно Советей депут М. М. Духин аргаламжада байһан хэбүүтэ үзөөжэ байна. М. Минеевэй фото.

Байгалине шэнжэлхэ эрдэм ухаанай асуудал

НАУКА БА ШАЖАН

Наука хадаа байгаалин хүсэ-нүүдтэй хүнэй тэмсээн дүй дүр-шэлөө үндэһэлжэ бии болоо. Нау-ка болбол юртэмсые зүбөөр ойлгохо ба тэрэниие шэнжэн ашаглахын тулада хүнүүдтэ хэрэгтэй.

Хүндэ шухала юмэ бүгэдые хай-шан гэжэ бурдүүлхэб, машинану-удые хайшан гэжэ бүтээхэб, үбшэн хайшан гэжэ аргалхаб, үндэр ур-гаса ямар аргаар туйлахаб, сагай уларилые хайшан гээд уридшалан мэдэхэб гэжэ имагал наукин ашаар мэдэдэг болообди. Техникэ, промышленность, медицина, агро-номи гэхэ мэтэ булдааа наукин ам-жалтанууд дээрээ үндэһэлэнхэй.

Наукин алиһе халбарине абажа үзэхэдэ, хээээдэ шажантай огто таарахгүй байдаг. Тэрэн ойлго-сотой. Яахадаб гэхэдэ, шажан ха-даа элдэб бурхад гү, али үхэ-дэл шүдхэрнүүд бии гэжэ этигэдэг ябадал мүн. Харин, наука хадаа юртэмсые ёһонхо гадур зонхилдог хүсэнууд үгы гэжэ тодорүүлһан бай-на.

Тиймэ хүсэнуудтэ этигэдэг яба-дал үни урда сагта, байгаалиһаа хүнэй дундыдан байхада, оршон тойрон боложо байгаа үзэгдэлнүү-дые ойлгодоггүй байхада үүдэжэ гараһан байгаа. Хүниие тэнгэрин дун, сахилгаан, хүсэгэ аадар, ула-най үер, ган гасуур, гал түймэр, газарай хүдэлөөн, үбшэн тахал гэхэ мэтэнүүд бүрдүүлдэг байһан юм. Хүн хадаа эдэ бүгэдые бурхадһаа гү, али үхэдэл шүдхэрнүүддээ үндэ-һэтэй гэжэ ханадаг байгаа.

Хүнүүд заводуудта, хүдөө ажа-хыда, эмхи зургаануудта — хаан-наһе ажаллахада, бурханай тухай хүсөөр бүтээдэггүй, харин өөһэднүүгөө дүй дүршэл, эрдэм шадбары ба дадалые хэрэг-лэдэгын элитэ. «Бурханһе бур-

хан даа, өөрөөл хайнаар байгаа-рай!» гэжэ арадай дунда хэлсэдэ-гын дэмэ бэшэ.

Еһонхо гадуур юумэ дэлхэй дээрэ үгы, байха ээргэшьегүй. Дэлхэй-дхи юумэн баранда тусхайта ёһонтой байдагынь тодоруулагдан-хай. Адли эрхэ байдалда гараһан адли шалтаганууд хээээ бүхэндэ адли хойшоолонгуудтай байдаг.

Жэшээхэдэ, бэе болосууд ха-лаагдахадаа ехэ болодог гэжэ мэд-гэдэнэ. Энэ хадаа байгаалин ёһон гэшээ. Хэрбээ энэ үзэгдэл гэнэн ашаар мэдэдэг болообди. Техникэ, промышленность, медицина, агро-номи гэхэ мэтэ булдааа наукин ам-жалтанууд дээрээ үндэһэлэнхэй.

Наукин алиһе халбарине абажа үзэхэдэ, хээээдэ шажантай огто таарахгүй байдаг. Тэрэн ойлго-сотой. Яахадаб гэхэдэ, шажан ха-даа элдэб бурхад гү, али үхэ-дэл шүдхэрнүүд бии гэжэ этигэдэг ябадал мүн. Харин, наука хадаа юртэмсые ёһонхо гадур зонхилдог хүсэнууд үгы гэжэ тодорүүлһан бай-на.

Тиймэ хүсэнуудтэ этигэдэг яба-дал үни урда сагта, байгаалиһаа хүнэй дундыдан байхада, оршон тойрон боложо байгаа үзэгдэлнүү-дые ойлгодоггүй байхада үүдэжэ гараһан байгаа. Хүниие тэнгэрин дун, сахилгаан, хүсэгэ аадар, ула-най үер, ган гасуур, гал түймэр, газарай хүдэлөөн, үбшэн тахал гэхэ мэтэнүүд бүрдүүлдэг байһан юм. Хүн хадаа эдэ бүгэдые бурхадһаа гү, али үхэдэл шүдхэрнүүддээ үндэ-һэтэй гэжэ ханадаг байгаа.

Хүнэй алиһаа ябуулган ямар-ны гэн хэрэг бүтээлгэдэ зориулагд-даг. Энэ хадаа дэлхэйдхи хамай юумэн тусхай ёһонтой гэжэ батаар этигэһэн дээрээ үндэһэлэнэ.

Наука шажан хоорые эбсүүлхын аргаартай. Наука шажан эер хадаа үнэн худал хоерой, гэрэл харангы хоерой хоорондоо тад харша бай-дагтал адли.

Г. Гурев.

Шажанда эсэргүү пропаганда

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой модошод обедэй забарлалгын үедэ, түндэбшын хажууда луубад. Эндэ модошодой амаржа байхадань колхозно бригадир Намсарай Гом-бөөс хүржэ ерээ. Мүн тэрэнтэй хамта лектор ерэлсэбэ. Тингээл бригадир эндэ ямар хөөрлөөдөн болохо байһан тухай сонсохо. Тү-лээ бэлдэжэ байһан колхозникууд тэдэ хөөрлөөдөе угаа хээрэ һонир-хон байха юм.

Лектор хадаа буддын шажанай хайшан гээд бии болоһон ба тэрэ-ний хорто харша удхашанар тухайда түрэлхи хэлэн дээрэ хөөр-жэ үгэбэ. Лекторэй хөөрхэнь тон анхаралтайгаар шагнабад. Манда лекторые асарбаш гэжэ бригадир-гаа колхозникуудын баясхалан хүргэбэ.

Үдэшлэн артелиин залуушуул шажанда эсэргүү темээр һонирхол-той лекци шагнаха гэжэ колхозной-го «правлени соо суглараа һэн. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хү-бүүд, басагад лектортэ олон асуу-далнуудые таһиһан байна. Тингээл тэдэнэр шажан мүргэл гэшээ арал зониие мунхаруулдаг хара тамхин мүн байһан тухайн улад зондо

ойлгуулхабди гэжэ үгээе үгэбэ. Дам саашаа тэдэнэй хоорондо угаа һонирхолтой хөөрлөөдөн боложо за-халаа. Буддын шажанай хорото харша номлол хэдэг ламанар хадаа коммунистическэ байгуулалтаа ямар тойбо татажа байһан тухай хөөржэ үгэхэ гэжэ хүн бүхэн орол-дон байһа. Эдэнэй дундаһаа наһажаал болоһон нэгэ хүн—арте-лин адуу малые даагша, эхин парторганизациин секретарь До-док Цыбенев үгэ абажа, Жамьян мэтгын хара мэхэһэнэй худал хуур, манд ябадалые элирүүлэн, олон тоо жэшээнүүдые харуулһан байна. Д. Цыбенев ажабадалай дүй дүр-шэлөөр баялиг хүн туладаа, ламана-рай мэхэ гохо хэдэгые хайса мэдэ-жэ байгаа.

Эндэ байлсаһан колхозникууд энэ мэтгын лекцинүүд—хөөрлөөдөнүү-дые ходо хэжэ байдаг болохынь дуралдһан байна.

Шажанда эсэргүү темээр мүн нимэрхүү лекцинүүд—хөөрлөөдөнүү-дые хүршэ байгаа колхознуудтай Сутан долоон жэлэй йургуулин башанар хэһэн байха юм.

И. Тугутов.

Мухаршэбэр.

РЕДАКЦИНАА: Нүхэд агитаторнууд! Манай газетин хууда-лануудта толилогдонон ба толилогдохо «Байгаалине шэнжэлхэ эрд-эм ухаанай асуудал» таш

А. С. Пушкинай
дүрхэнгөө хойшо
150 жэлэй ойдо

Пушкинай ойе Эргэхэ комиссида

А. С. Пушкинай түрэнгөө хойшо 150 жэлэй ойе үнгэргэхэ республика комиссийн ээлжээтэ аяхан үнгэргэгдэбэ. Политика ба научна эрдэмтэ дэлгэц Бүхэсоюзна объектын Бүхэмонголхи тавагай болон Банзаровой нэрэмжэтэ педагогика институтай түлөөлөгч Пушкинай үдэртэ ямар бэлдэжэ байхан тухайдаа тус сугал хэлэжэ үгэбэ.

«А. С. Пушкинай ажаябадал орчоско зам» гэжэн нүхэр Аб-ийн лекциин 50 хэнэг текст хэлэжэ хэжэ багшанарай лекция болгон багшанарай республика байшанда үгэбэ.

«Монголой советскэ уранзоолой Союзай првлениин түрэнгөө нүхэр Ц. Галсанов «Пушкинаа ородой агууехэ национал поэт мүн» гэжэн лекци рапор Бурят-монгол хэлэн дээрэ Бурят-Монголой Доржидоржий нэрэмжэтэ институтаа эрхэлдэ зорюулагданан лекци вечернүүд үнгэргэгдэбэ. АССР-эй уранзоолой Союзай Бүрхэмнэгитэй хамта А. С. Пушкинай шэлгээлэл зохиолуудын монгол хэлэн дээрэ хэлбэн тавагай байна.

«Монголой уранзоолой Союзда ямар хүлээлгэнтү үгэжэ байхан тухайдаа нүхэр Доржидоржий үгэжэ хэлэжэ үгэбэ.

«Пушкинай үгэжэ хэлэжэ республика комисси тэмдэглэжэ зуураа, тавагай хэлэжэ хүлээлгэнтү үгэбэ.

М. Степанов.

А. С. ПУШКИН СИБИРЬ ТЭЭШЭ

«Монголой уранзоолой Союзда ямар хүлээлгэнтү үгэжэ байхан тухайдаа нүхэр Доржидоржий үгэжэ хэлэжэ республика комисси тэмдэглэжэ зуураа, тавагай хэлэжэ хүлээлгэнтү үгэбэ.

М. Степанов.

ДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ- НШЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

Урагшадай техникескэ кружок

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

Шэнэ ларэк нээгдэбэ

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

«Хажэнгын аймагай медицина хүдэлмэрилгэжэ хойрдо-конференци болобо.

Городой комсомолцуудай дайшалхы зорилгонууд

Манай республикын столицын 300 гаран комсомольско эдбхитэд Советүүдэй хоёрдохи байшантай Сталинска зал дотор майн 9-нэй үдэр сугларба. Тэдэнэр ВЛКСМ-эй XI съездын дунгууде ба городской комсомольско организациин зорилгонууде зүбшэн хэлсэбэ.

Комсомолой Бурят-Монголой Обкомой секретарь, ВЛКСМ-эй XI съездын делегат нүхэр М. М. Гасков элдхэл хэбэ.

(Улан-Удэ городой комсомольско эдбхитэдэй суглаан дээрэнэй)

«Улан-Удэ городой комсомольско эдбхитэдэй суглаан дээрэнэй»

ВЛКСМ-эй XI съездын шиндхэбэринүүдэй угаа ехэ удхашанары өөрынгөө элдхэлэй эхинд тэмдэглээд, элдхэлэшэ Гасков ингэжэ хэлэбэ:

«Съездын делегадууд бидэнэр ВКП(б)-гэй Централна Комитедэй амаршалгы уншаад байхандаа сэжэ зүрхэмнэй сэнгэжэ, баарлаан байнабди. Ленин—Сталингай баатар партиин дайшалхы штаб болбол тэрэ амаршалга дотороо комсомолой ажал-ябуулгы үндэрөөр сэнгэжэ, коммунистическэ объектын залуу байгуулагшадые хүмүүжүүл хэ талаар харуусалгатай зорилгонууде тэрэнэй урда табиган байха юм.

Манай республикын хэдэн зуун комсомолцууд өөздүнхөө табиган жэлэй ба квартална түсэбүүдэе съездын хүндэлэлдэ болзороо урил дүүргэбэ. Городой залуушуул түсэбүү галуур нэгэ паровоз ба 92 вагон зааабариллан, 10 мянган метр сэмбэ, 30 мянган квадратна метр шэл бүтэжэ гарган байна.

Гэхэтэй хамта, залуушуул дунда социалистическэ мурсысөө дэлгэрүүлжэ хүдэлмэридэ ено тэдгээр хандаха ябадал үшөөл эндэ-тэндэ үзэгдэнэр. Зарим комсомольско организацинууд мурсысөө хүтэлбэрлэхэ хүдэлмэри мун лэ тоо мэдэнүүдэе суглуулад гээд байха хэрэг гэжэ ойлгодог, ажалай түрү арга методүүдэе залуушуул дунда тарааха тухай ханалаа табидаггүй байна. Механизированнэ шэлэй заводой комсомольско комитет мурсысөө оройдоозо-вагонно завод дээрэ дутагданууд мун.

Манай залуушуулы социалистическэ мурсысөөндэ бүхэндэ хабаадуула зорилго табигдана. Ажалай бүтээсы саашадаа дээшлүүлхын түлөө, шэнэ техникые нэбтэрүүлэн ашаглахын түлөө, алмалтын ено гуримые сахихын түлөө, эрхим шанартай продукци гаргахын түлөө тэмсэлдэ залуушуулы элсүүлжэ хэрэгтэй.

Тэрэнэй үлүүлээр элдхэлшэ болбол ремесленнэ, түмэрхаргын училищинууд ба ФЗО-гэй хургуулинуудай комсомольско организацинуудай ажал-ябуулга тухай хэлэбэ. Һүүдэй үедэ тэдэнэй хүдэлмэри нэгэ бага хайжархан байна гэжэ тэмдэглэжэ зуураа, нүхэр Гасков үшөө шиндхэдгээгү асуудалнуудта тэндэ байгшадай анхаралые хандуулба.

Залуушуулы коммунистическэ хүмүүжүүлжэ асуудалнуудта дамжан орохо зуураа, элдхэлшэ болбол «залуушуулы советскэ идеологиян еноор хүмүүжүүлжэ, тэдэнэй коммунистическэ мэдэрэлы дээшлүүлжэ, хүнүүдэй ухаан боллодо үлээн капитализмын үлгэдэлүүдтэй эрид шууд тэмсэл ябуулаха» гэжэн зорилгы XI съезд бүхы комсомольско организацинуудай урда табига гэжэ хэлэбэ.

Большевиствскэ партиин түүхые, Ленин ба Сталингай биографиюуде шудалха ябадал залуушуулы хүмүүжүүлжэ хүсэтэ арга зэмсэг болон. Мүнөө жэл городой комсомолцуудай зорилгонууде зүбшэн хэлсэбэ.

Комсомолцууд—гол участогууд дээрэ

Кударын аймагай «Комбайн» гэжэ колхозой комсомолцууд ВЛКСМ-эй XI съездын материалуудые гүнзэгыгөөр шудалаад байхандаа, тэдэнэй хүсэл зоригын улам эршэдэбэ. Энэ колхоздо 15 комсомолцууд тоологдог. Эдэнэрэй мүнөө усын гол зорилгон хадаа энэ жэлэй хабарай тарилгы эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ, үндэр ургаса абалга болон. Урда табиган гээ хүндэтэ зорилго нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүдхын тула комсомольско эхин организаци хадаа ВЛКСМ-эй гээшүүдэй хусые полевой хүдэлмэринин гол участогуудта хуабарилан табиха гэжэ шиндхэнэ байна.

Комсомольско хүдэлмэриэе дары найжаруулха

«Улан-Удэ городой комсомольско эдбхитэдэй суглаан дээрэнэй»

Трибуна дээрэ—ВЛКСМ-эй Городской райкомой секретарь нүхэр Райтин. Съезддэ бэлдэхэжэ байха зуураа районной комсомольско организацинууд залуушуултай өөздүнхөө барисае улам бэхжүүлэн, хургуулинууд, техникумууд ба вузуудтай өөздүнхөө хүдэлмэриэе найжаруулан байна гэжэ мэдүүлэбэ. Һурагшадай ойлгосо али зэргын байхан тухай асуудал комсомольско суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Студентүүдэй научно-теоретическэ конференцинууд үнгэргэгдэнэ. Эдэ бүхы хэмжээ-ябууланууд Һурагшадай шанарые, жаг заршамы дээшлүүлэбэ.

Манай райондохи байдал бүхыдөө хайн гэжэ энэ хэлэгдэнэ дээрээд ойлгогдохо еногуй. Амжалтануудай хажуугаар ехэнүүд дутагданууд бидэнэртэ байха. Нүхэр Райтин №1 хургуулиэ жэшэ болгон харуулжа, гурбадахы четвэрт соо мууса Һурагшад байхан комсомолцууд тэрэ хургуулида байхан юм гэжэ хэлэбэ. Кооперативна техникумдэ союз докторой хүдэлмэри тула табигданхай, жаг заршамын муу байна гэбэ. Хургуулинуудай комсомольско организацинууд тон хангалтагүйгөөр ургана.

«Ленинэй орденито паровозо-вагончо заводой комсомолой комитедэй секретарь нүхэр Качунас залуу хүдэлмэришэдэй дунда ажалай айнабар ехэ эдбхын гаража байхы тухай хэлэбэ. Заводой комсомолцууд материалуудые, электроэнергияе гамнахын түлөө, эрхим хайн шанартай продукци гаргахын түлөө мурсысөө үршэхэн байна. 185 залуу хүдэлмэришэд, тэдэнхээ 105-нь комсомолцууд, табанжэлэйгээ програмануудые апрель соо дүүргээд, комсомольско залуушуул 54 бригаданууд эрхим шанартай эд гаргадаг бригадануудай нэрээрэгэ олохын түлөө тэмсэнэ.

«ВЛКСМ-эй съездын шиндхэбэринүүдэе шудалжа байхандаа, гэжэ нүхэр Качунас хэлэбэ,—табанжэлы дүрбэн жэл соо дүүргэжэ гэхэн уялгы комсомолцууд абалан байна.

ВЛКСМ-эй XI съездын делегат, Чайковскийн нэрэмжэтэ театрально-хүгжэмэй хургуулиин студентка Валентина Найдановагай үгы тэндэ байлсгашад ехэ хонирхожо шагнаба.

Эдбхитэдэй суглаан дээрэ гэгээрэлэй Министр нүхэр Цыганков үгэ хэлэбэ. Гансал комсомолцуудай хайн Һурагшад ханаага амаргад байхала болон хэрэгтэй, Һурагша бүхэнэй хайнаар Һурагша ябадалые туйлаха шухала гэжэ нүхэр Цыганков хэлэбэ.

БМАССР-эй Министрүүдэй Советдэй дэргэдэхы физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилжэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хабалов спортивна хүдэлмэридэ залуушуул хайнабарилсгалые шангадха тухай хэлэбэ.

ВЛКСМ-эй городской комитедэй секретарь нүхэр Евдокименко комсомолцуудай авангардна үргые дээшлүүлжэ, тэдэнэй политическэ хүмүүжэлгы найжаруула тухайда хэлэбэ.

«Съездын шиндхэбэринүүд саашанхи хүдэлмэринманай программа мун. Бидэнэр тэдэ шиндхэбэринүүдэе заабол дүүргэжэ еногуйди,— гэжэ хэлэбэ нүхэр Евдокименко өөрынгөө үгы дүүргэнэ.

Элдхэл тушаа хамта 12 хүн үгэ хэлэбэ. Эдбхитэдэй суглаан болгон ВЛКСМ-эй XI съездын шиндхэбэринүүдэе бээлүүлжэ тушаа дэлгэрэнгы тогтоол гаргаба.

Б. Ширеторов, манай корр.

Мухаршэбэрэй аймагһаа А. Эрдынеев ингэжэ бэшэнэ:

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

Ородой гайхамшагта эрдэмтэд Н. А. ТИМИРЯЗЕВ

1843 ондо түрөөд, 1920 ондо нүгшөө.

Ородой гайхамшагта эрдэмтэ Климент Аркадьевич Тимирязев ажал-ябуулгыгаа уг зорилгы — наукин тулада ажаллаха, арадай тулада бэшэхэ гэжэ тодорхойлог байгаа.

Ажамидарал хадаа наранай элшэ хүснөөн дудылдадаг гэжэ Тимирязев шэнжэлэн тодорүүлэн байна. Наранай элшэнүүд ургамалай ногоон абаша намаануудаар татагдан нэбтэрээд, хүнэй ба амитадай ажамидаралда шухала зүйлүүдэй (белогоуд, углеводууд, тононой) элшэн болодог гэжэ тайлбарилан байха юм. Климент Аркадьевич болбол наукин тошололнуудые хүдөө ажыхын бодото зорилгонуудтай, ургаса дээшлүүлжэ асуудалнуудтай нитгаар холбодог байба. «Газартарялан ба ургамалнуудай бүрилдэл» гэжэ тон хонони лекцинуудые тодо хонороор уншахадаа, нэгэ колос гарадаг байхан газарта хоер колос ургуулагда таряшадта тулалхыен ородой ботаникуудые уриалдаг хэн.

Дарвингай бургаалы дэлгэрүүлжэ ба хүгжөөхын тулада К. А. Тимирязев олон юумэ хээ. Климент Аркадьевич хадаа Дарвингай бургаалы хайн талануудые хазгайруулаха менделистүүдтэй эсшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг байгаа. Мүнөөнэй, советскэ зоохон байгуулхы дарвинизм хадаа советскэ арадай шухалашаллануудтай зохиладуулан, ургамалай аймагы шэнэхэн хубилгаха хэрэгтэнэ газаржал эрхилгшэдтэ тулална.

Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин түрүүшын үдэрүүддээ эхилэн, К. А. Тимирязев арадай талада жагсаа бэлэй. «Большевиүүд ленинизмы бээлүүлэн, арадай эол гаргалы тулада ажаллана, тэдэниэ жаргалда хүргэхэ байханда этигэнэ. Би хэээ бүхэндэ танай ба таанадтай байгаа» гэжэ Тимирязев айн табихыгаа урдахан врач-коммуниста хэлэн хүүшын үгэнүүдэнь мартагдашагүй.

К. А. Тимирязев эрдэм ухаанай иматга ехэ баялгы өөрынгөө арада орхо. Тэрэн мүнөө арбан том дотор согсологдонхой.

Колхозно малшадай патриотическа дэбжэлтэнүүд

(Манай уншагшадай бэшгүүдхээ)

«Колхозно ба совхозно нитын ашаг шэмэтэ малажалы хүгжөөжэ гурбан жэлэй түсэб» тухай ССР Союзай Министрүүдэй Советдэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоол болбол хүдөө ажыхын али бүхы халбаринуудта хүдэлмэрилжэ байгшадай урда тон харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгонууде табина. Энэ түсэбэй даалгбаринуудые дүүргэлтэ болгохо ябадал хадаа колхозуудай нитын баялгий түргэн ургалты, бүхы социалистическэ хүдөө ажыхын хүсэтэ шэнэ дэбжэлты хангаха байна. Колхозууд болон совхозууд өөздөгөө гансал баян ургасаар бэшэ, мүн эрхим хайн үлгэрэй малай хүргүүдээр суурхуула байна. Тиммэээ парти ба правительствын тогтоолдо харюу болгон колхозно ба совхозно деревнидэ ажалай ба политическэ эдбхин хүсэтэ шэнэ дэбжэлтэ дэлгэрэ. Энэ тогтоол соо табигдана зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд байбал, советскэ арадай жаргалта тэнгилэн байдалы улам найжаруулахди гэжэ малшад хайтар мэдэнэ. Тиммэээ тэдэнэр энэ тогтоолдо харюу болгон шэнэ уялганууде абаад, бодото дээрэн амжалтатайгаар бээлүүлжэ эхилэ. Энээн тухайн манай газетын уншагшад республикын аймагуудһаа бэшэнэ.

Хажэнгын аймагһаа Ц. Токтохоев ингэжэ бэшэнэ:

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

«Улаан Эрхирик» колхозой малша-наалишан нүхэр Нимаева 8 үнэһнээ 8 тугал абаха, үнээн бүрэнээ 3000 литр һу хааха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Нимаевагай энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр бөдөлүүлжэ байхан тухайн Загрийн аймагһаа И. Филиппов бэшэнэ.

Н. А. ТИМИРЯЗЕВ

1843 ондо түрөөд, 1920 ондо нүгшөө.

Ородой гайхамшагта эрдэмтэ Климент Аркадьевич Тимирязев ажал-ябуулгыгаа уг зорилгы — науки

Футбольно командануудай блиц-турнир

Майн 8-ай амаралтын үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ футболлой блиц-турнир болобо.

1948 ондо город соо ба республика дотор түрүү һуури эзэлһэн «Держинец» гэжэ спортивна обществы командын капитан Васюков сезониэ нээлгэн тур бодхобо.

Блиц-турнирта городой футболло 9 команданууд хабаадалсаба.

Стадион дээрэ хүн зон олон сугларба. Футбольно сезон футболлистарай баярай парладар нээгдэбэ.

Нааданай эхилхын урда тээ бүхы футболло командануудай хоорондо эстафетэ үнгэргэгдөө. Энэ эстафетэдэ ПВЗ-гэй «Локомотивай» футболлистарай нэгэдэхэ команда түрүүшын һуури эзэлһэн байха юм. Хоёрдохи һууриэ «Динамо», гурбадахы — Дивизионно станциин футболлистар нээлгэбэ.

Удэрэй 2 час. Талмай дээрэ шэлэй заводой ба «Стрела» обществын спортсменүүд гараба. Нааданай түрүүшын минутанаа эхилэд стрелагайхид эдбхитэйгээр наадажа, тэрэнэ матчин эсэс хүрэтэр үргэлжлүүлбэ. 3:0 гэгэн тоотойгоор «Стрела» обществынхид шүүбэ.

Үргэн ногоон талмай дээрэ «Локомотив» гэжэ спортивна обществын нэгэдэхэ ба хоёрдохи командануудай футболлистар гараба. Эдэнэрэй наадалга нэгэдэхэ командынхид илалтаар — 1:0 гэгэн тоотойгоор дүүрбэ.

Удаань, Дивизионно станциин ба заводской командануудай футболлистар наадаба. Эдэ хоёр командануудай уулзалга харагшадые эхээр һонирхуулаа. Дивизионно станциин футболлистар нүгөөдүүлгэеэ воротата довтолжо, түрүүшын бүмбэгэ оруулба. Нэгэ хэдэ минута болоод байхада, заводойхид нааданайгаа тооо адлидхаан байна. Наадалтань бүри эршэдэбэ. дивизионныхид түргэн ба орбё комбинацияр нүгөөдүүлгэеэ во-

ротата бүмбэгэ үшөө нэгэ дахин сохижо оруулаа.

Энэ хоёр командын уулзалга дивизионныхидые илалтаар—2:4 гэгэн тоотойгоор дүүрһэн байха юм.

Удангүй заводой «Локомотивай» гурбадахы команда транспортын «Локомотивай» командатай уулзаба. Энэ уулзалгада алнинишше булжа шадабагүй. Матчнь тэнсэлгээр дүүрбэ.

Хахад финальна уулзалгада «Динамо» ба «Стрела» обществонудай команданууд анха түрүүшынхөө уулзаба. Түрүүшын хахад тайм ямаршые үргүйгөөр үнгэрбэ. Воротагаа ээлгэһэнэй һүүлээр хоёрдохи тайм һонирхолтойгоор үнгэрбэ. Таймын эсэстэ энэ хоёр команда нэжээд бүмбэгэ сохижо оруулаа.

Недондо жэлдэ городой ба республикын түрүү һууриэ булалдлаһан ПВЗ-гэй «Локомотивай» нэгэдэхэ команда ба Дивизионно станциин командануудай футболлистар мүнөө баһа дахин уулзаба. Нилдэд шанга тулалдаанай һүүлээр, нааданай эсэстэ дивизионныхид нүгөөдүүлэеэ 1:0 гэгэн тоотойгоор илаба.

Финальна наадалануудта Дивизионно станциин ба транспортын «Локомотивай» команданууд илажа гарабад. Илагша хоёр командануудай уулзалга боложо, локомотивайхид нүгөөдүүлэеэ 1:0 гэгэн тоотойгоор шүүһэн байна.

Эдэ хоёр командануудай һүүлшын финальна уулзалга эхилбэ. Эрид шанга тулалдаан удаан саг соо үргэлжлэбэ. Гэбэшые, дивизионныхид нүгөөдүүлэеэ шүүһэн байха юм. Энэ финальна уулзалга 1:0 гэгэн тоотойгоор дүүрбэ.

Финальна матчин һүүлдэ физкультура ба спортын городской комитетэй түрүүлгэшэ нүхэр Солюнов Дивизионно станциин футболлистарта кубок ба транспортын локомотивайхидта грамота барюулба.

Эстафетэ

Майн 8-ай үдэр Улан-Удын улишануудар Илалтын үдэртэ зорюулагдан эстафетэ үнгэргэгдэбэ. Мүрһөөндэ «Наука», «Большевик», «Спартак», ПВЗ-гэй «Локомотив» ба «Ажалай резервүүд» гэжэ спортивна обществонудай команданууд хабаадалсаан байна.

Эршэтэй хурданаар урилдаанай һүүлээр, Ажалай резервүүдэй команда эстафетын дистанцие 33 минута 1,6 секунда соо гаража, урилдаанда түрүүлбэ. 1948 ондо илагша байһан «Наука» гэжэ ДСО-гэй команда—2-дохи, локомотивайхид 3-дахы һууриэ эзэлбэд.

Концерт харуулба

Хэжэнгын аймагай центрын уран-хайханай самодеятельности коллектив (хүтэлэрилгэшэнь нүхэр Золтоев) концертнэ олоу язын номернуудые бэлдэд, аймагай колхозуудта гараһан юм.

Тэдэнэр тарилгада ябажа байгаа колхознигуудай дунда һонирхолтой хөөрлөөдөөнүүдые, газетэ, журнал уншалгые үнгэргэнэ.

П. Содбоев.

Редакцида ерэнэн бэшэгүүд

Хошон найдуулга

Түнхэнэй аймгүйсэдкомой коммунала аажан таһаг үшөө 1948 ондо Кыренэй дунда һургуулида электрын гэрэл оруулжа үгэхөөр найдуулан аад, тэрэнэ мүнөө хүрэтэр дүүргэггүй байһар. Тингээд аймготребсоюз электрын гэрэлдэ найдаад, керосин асархаяа болиһоор хоёр һара боложо байна. Тинмэһээ тус дунда һургуулин дэргэдхэн хүдөөгэй залуушуулай үлдшын һургуулин хүдэлмэри һагтана.

Ф. Халтагаров.

Түл гарзална.

Хорин аймагай «Путь Сталина» колхозой хонишод Ц. Мункуева, Д. Дараева гэгшэд түл абалгые муугаар ябуулаа. Эдэнэрэй гэмээр хэдэн олон хурьгад гарзалжа байха юм.

Тин, колхозой түрүүлгэшэ Д. Лодойбалов, О.Т.Ф. даагша Д. Цыденова, ветфельшер Воробьев гэгшэд түл абалгые хайжаруулха тухай хэмжээнүүдые абаагүй.

С. Бальжинмаев.

Справкын бюро тухай

Улан-Удэ городто справкын бюрогой нээгдэхэдэ хүн зон эхээр байрлан байгаа. Тээд, тэрэ бюро өөрынгөө үргые дүүргэжэ шадаагүй. Би яахан «справкын бюро» Иволга ба Тарбагатай хирэтэр автобусай хэды сагта яадаг байһаниэ мэдэжэ гээд, харюу абажа шадаагүйб.

Тус бюрогой хүдэлмэриэ хайжаруулха хэрэгтэй.

М. Резанов.

Мартагдаһан поселок

Городоо 3 километрын гартта Лазогой нэрэмжэтэ поселок бии юм. Тэндэ зуу гаран үрхэтэ айл һуудаг. Тээд, тэрэ поселогто нэгэшые клуб, уншалгын байхан байхагүй. Тэндэ инвалидуудай байшанда гансахан телефон бии болобошы, һүни ба үдэршые тэндэхи һуури зоние оруулдаггүй.

А. Чебаков.

Кино харуулнагуй

Мухаршээрэй аймагай Октябрин сомоной «Шэнэ-Байда» колхоздо жэл шахуу саг соо кино харуулагданай. Киномеханигууд холошоожо, энэ колхоздо ошохоо залхуурдаг байха юм.

Б. Цыренгармаев.

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ

БАРУУН ГҮРЭНҮҮДЭЭР 1948 ОНОЙ МАРТЫН 1-НЭЭ ХОИШО ГЕРМАНИ ДОТОР ХЭГДЭНЭ ХИЗААРЛАЛТАНУУДЫЕ БОЛЮУЛХА

ТАСС-эй телеграммануудһаа

ша доктор Эндикотт гэгшэ 26 найрамдал хамгаалжа Канадска конгрессэй түрүүлгэшэ болгодожо, нэгэн һаналаар һунгадаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ХАМГААЛГЫН КОНГРЕСС ТОКИОДО БОЛОО

Эб найрамдалые хамгаалгада зорюулагдан конгресс Токиодо болоо. Конгрессэй түдэлмэридэ 1300 хүн хабаадаба. Конгресс зарлаха хэрэгтэ Японин наукин, культурын ба искусствын 300 шахуу элитэ эхэ ажал-ябуулагшад, тэршэлэн 100 үлүүтэй демократическа организацинүүд, тэрэ тоодо прогрессивнэ профсоюзуд, коммунистическэ ба худэлмэришэн-таряшанай парти, Японидо ажабуудгар кореецуд ба хитадуудай демократическа организацинууд хабаадан байна.

Японско арад амгалан тайбан ажабуухые хүсэнэ, дайн сэрэг жүрөөдөн үдхэгшэдтэ эсэргүүсэн, бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэхэбди гэжэ конгресс тэ хабаадшад өөһдынгөө үгэнүүд дотор онсо тэмдэглэбэд.

Японско арадта ба эб найрамдалые хамгаалжа байгаа бүхы хүнүүдтэ хандаһан бэшг конгресс дээрэ баталан абтаа. Тэрэн доторынь ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Удаан саг соо зобонон тулиһанай һүүлээр, мүнөө амгалан тайбан ажабуухадамнай, дахинаа эб найрамдалда эсэргүү абан дуудлажа байна. Энэ хадаа дайн сэрэгтэй муухай аюулуудые ардуудай мартаһанһаа бэш, харин дайн сэрэг жүрөөдөгшөд ба фашистска бандануудай сэрэгтэй эхэ олзо оруулха гэжэ дахинаа хүсэнэн дээһэ үндэлһэлнэ.»

ЕВРОПОДО ЗОРЮУЛАГДААН ЭКОНОМИЧЕСКА КОМИССИН СЕССИ НЭЭГДЭБЭ

Европодо зорюулагдан, ООН-эй экономическа комиссин сессии майн 9-дэ Женевэдэ нээгдэбэ. Тус сессидэ СССР-эй түлөөлгөшэ А. Арутюнян, УССР-эй — В. Гарбузов ба БССР-эй — А. Чижов гэгшэд байлсана. США-лаа — Г. Арриман, Англияһаа — Мейхью гэгшэд эрээ.

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ХАМГААЛЖА БҮХЭКАНАДСКА КОНГРЕСС

Эб найрамдалые хамгаалжа Бүхэканадска конгресс гурбан түдэрэй турша соо худэлмэрилөөд, майн 9-дэ дүүрбэ. Энээндэ Канадын бүхы провинцинуудһаа түлөөлгөшэдэн 700 үлүүтэй делегадууд хабаадаба.

Конгресс болбол саг үргэлжэ байха Канадска конгресс тогтоохо тухай шиндэхэбэри гаргаад, тэрэнэй национальна соведые 58 хүн составтайгаар һунгаа.

Советскэ Союзай ба арадай демократин оронудай ардуудтай хани барисаанай харилсаануудые, мүн бата бэхи эб найрамдал тогтоохо хүсэнэн ораторнуудай үгэнүүд дотор хэлэгдэбэ. Үгэ хэлэгшэд хадаа хүн түрэлтэниэ фашистска ээригүүдтэ сүлөөлхын тулада эхэ юумэ хэһэнэй түлөө, эб найрамдалай хэрэгтэ эрид шууд тэмсэжэ байһанайн түлөө Советскэ Союзда үгэнүүгэ баясхалан хургэнэ.

Канадын элитэ эхэ ажал-ябуулагшад бараануудһаа гадна, радиоприемнигууд, литература, учебнигүүд ба һуралсалай бусад хэрэгсэлнүүдые хамбынууд улам олоор шэрэгдэбэ. Энэ хадаа эндиһаа ад зонлой культурана эрилтын ба культурана ажабайдалайн дээшлэлһэниэ эли тодоор гэршэлнэ.

Хүлгэһэн абаашагдан советскэ ба польскэ үхбүүдые Германияһаа бусаха эрилтэ хэһэн тогтоол гаргаа. Тэршэлэн үхбүүдэй эрхэнүүд тухай декларацин проект зохохо хэһэн эрхэнүүд тухай асуудалар ООН-эй комиссиһаа эрхэ хэбэ.

ЧЕХОСЛОВАКИН ОБЛАСТНОЙ КОМПАРТИН ОБЛАСТНОЙ КОНФЕРЕНЦИНУУД

Чехословакин областнуудта партийна конференцинууд болобо. Чехословакка коммунистууд хадаа табанхэлэй тусбые дүүргэлдэ партиин гэгшүүд ба ажалшадые элсүүлхын тулада хэһэн худэлмэришөө дүнгүүдые согоолжо, зүбшэн хэлсэбэ.

Майн 25-дэ нээгдэхэ, Чехословакин коммунистическэ партиин ээл-

жэтэ 9-дхи съезддэ делма областной конференцинууд һунгадаа.

АЛБАНИДАХИ АРАДАЙ СОВЕТУНДУАЙ ҺУНГАЛАНУУДА БЭЛЭДХЭЛ

Албаниин хүдөөгэй, районо ба городуудай Арадай Совет һунгалтанууд байгша оной 5-һаа 16 хүрэтэрхи хугасаа болохо байна.

Центральна һунгуулин комитунхаглан мэдээсэлнүүдэй «Арадай Советүүдэй гэгшүүдтэ дидатуранууд Демократическэ фронтны ба Ажалай партиин политическэ организацинуудар, союзна, залуушуулай, эхэнэр кооперативна, культурна ба спорт организацинуудар дэбжүүд хэ байна. Кандидатууд хадаа гуулин хуулин еһоор, предтүдүүдэй худэлмэришөөд ба албашадай, сэрэгтэй частнуудай, албашадай хүдөө ажахын коллектив дэй хамтын суглаанууд дээрэ дөөгэй суглаанууд дээрэ, тэрэ гүрэнэй хүдөө ажахын предтүдүүдэй худэлмэришөөд ба албашадай суглаанууд дээрэ дэбжэ дэхэ еһоотой.

18 һаһа гүйсэһэн, албанска гражданууд голосовалха, һунгана ба һунгагдаха эрхэтэй.

НОМГОН ДАЛАЙН ПАКИ БАТАЛАЛГАДА БЭЛЭДХЭ

Номгон далайн агрессивнэ баталагдалда бэлдхэл тон ятайгаар хэлэгжэ байна гэжэ тер агентствын корреспондент дээһэнэ. «Дална Востогто коммунистическэ нүлөөнэй таря эсэргүү» хэмжээ-ябуулагшад зүбшэн хэлсэхын тулада һаяар ференци зарлагдаһан гэгшэ конференцид колониальн гүрэдэй — Англин, Холбоото Штат, Франциин, Голландиин, шэлэн Индиин, Бирмын, Малай Сиамын, Индо-Хитадай, Филиппин ба бусад оронудай түлөө шэд хабаадаха юм ха.

БЕВИН БЕРЛИНДЭ ЕРЭБ БУСАА

Баруун Берлиней хэблэлэй мэдээһэнэй еһоор, лорд Гендерсон Германияда англиска эзэмдэ агаарай-сэрэгтэй хүснүүдэй нидалагша, авиациин маршал Ямис гэгшэдээр үдхэгшэд, Агададын хэрэгүүдэй министрвин Берлиндэ эрээд бусаа.

Германда ерһэн зорилгагаарай хүүргын худэлмэришөөд талһаа ба «Парижда хэблэлэй» худэлмэришөөд бэлдэхэ хэрэг байгаа гэжэ Бевин ба гададын журналистска пресс-конференци дээрэ хэлсэбэ.

ИТАЛЬЯНСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИНЫ СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

Итальянска социалистическэ партиин 28-дахы съезд майн 11-дэ Флоренцидэ нээгдэбэ. Съезд Италианска коммунистическэ партиин үмэнэһөө Пальмиро Тольяттиин үгэ хэлсэбэ. Тольяттиин ба Австриин социалистическэ партинуудай түлөөлгөшөөд сьездые амаршаалаа.

Съездын үдшын заседани партиин секретарь Якометти политическэ элидхэл хэбэ.

САЯНАЙ УУЛЫН СААНА

1. ОРЛИК ОШОХО ХАРГЫ

Зүүн Саянай хормойдо Мондо гэжэ багахан тосхон бии. Энэ хадаа Саянай уулын саана оршодог Ахын аймагай хил дээрэ шахуу һуурижаһан Түнхэнэй аймагай эгзэн захын һууриин зарга болоно.

(Замай тэмдэглээнүүдһэ)

жом, янгинама сагаан хүйтэнэй хүүюур түргэн урагдалтай Иркут ба Ока мурэнүүдые номгодожо, зузаан мульһөөр хушаахадан, үбэлэй харгы нээгдэдэг.

Түмэр улатай шарганууд гилгээр жэгдэхэн мульһэн дээгүүр хунгэхэ-нөөр һолжорно. Морид түргэн хатарар хаялуулжа, үндэр шүдтэй тахануудын хаб-хуб гэлдэн нэгэ яназар ханхинана. Уданшөгүгэй, түргэн хатаран гэнтэ аалидажа, морид аргаахан гэгшүүлнэ. Иимэ харгыгаар абажа һураһан морид дээгүүр хурмэгтэһэн тошондо ойротонхоо мэдэһэн байгаа. Үнэхөөрөшые, хэдэн алха ябаагүй байтарнай нимгэхэн мульһэн хүршэгэн сүмэржэ, бидэнэр мүншые гүнзэгхын тошон оймуулан урғаша дабшанабди. Саашадаа бүхы замдамнай нимэнүүд тошон нилээд олоор үзэгдэнэ.

Заримдаа мульһэн дороһоо ёрбойлдоһон томо томо шулуунууд — хада хабсагайн хэмхэрэн харгыемнай хаана. Эдэ шулуунууд хабарай үерөөр хярын нюураһаа хобхорон унажа, мурэнэй кулдар һаба соогуур эмхи гуримгүйгөөр ябгаран, уһанай хаалта боложо хэбтэдэг байна. Мориднай иишэ тишээ хүмэрхээ һанаһан шарганууддаа зүдхэн, тэдэ шулуунуудые ямаршыгтэй тойрон гарашана.

Мондоһоо Тэмээлигэй үбэлжөөн хүрэтэрхи 35 километр утгай харгын түрүүшын хахад нимэнүүд шу-

луугаар илангаяа элбэг байха юм. Энэ замые дабажа гарахын тулада бүхэли үдэр соо шахуу ябаха хэрэгтэй.

Тэмээлиггээ саашаа харгы үндэр дабаанда аһажа, тэрээгээр ябахын мүншые түбэгтэйхэн байха юм. Дабаанай орой хүрэтэр ба тэрэниэ үнгэртэй эхэнхидэ саһагүй, шулуулг харгы. Хэмгүй хүндэ болошон шарганууд алхам алхамаар урагшаа удаахан һолжорно. Дабаанһаа саашаа Ока мурэниэ урууданабди. Эндэ тошонгууд ба хадаһаа уһанан шулуунууд мүн үсөөн бэшэ дайралдана.

Уһан голой хоер тээгүүр ёройлоһон үндэр хадануудай хоорондууршые, наранай һаргама ялагар гэрэл соо умбан уужам дэлуюн хүндынүүдэй тэг дундууршые, заримдаа халсагай нүсэгэн хабсагайнүүдэй бүрүл бүдгээр хабшал соогууршые манниэ харгы дахуулаа.

Эндэхи агаар тон сэбэр. Эгээл наада захын хада милл эндэхэн байһандад, тэрэн дээгүүрхи шулуунууд ба хүбхэнүүд гайхалтай элсээнээр харагдана. Тээд үндэһөө тээ хада хүрэтэр 12-һоо үсөөн бэшэ километр байха юм.

Дабаан дээрэ гарахада сууга Мунхэ-Сарыдаг уула ойгуурхи хангил үндэр хабсагайнүүд дээгүүр үндэртэн, мүнхэ саһан оройгоороо үүлэ хадхан, наранай ариухан элсэдэ яларан толорон, ойрохон шэнги үзэгдэнэ.

Орлик ошохо замай ута ба хүндэ байбашые, тэрээгээр ябахада тон һонирхолтой байха юм. Хэтэ заяа-

най хон-жэн байһан Саянай уулануудай саана мүнөө, советскэ засагай үедэ жэшээлшэгүй ондоо болонхой. Мүнөөдэршые Орлик ошохо харгыгаар хүндэ ашаатай хамбынууд һубаржа, эндэ шаргын ханхинаан, тахын ханхинаан таһарнагуй.

Тээд ашаанууд гурил, крупа, сахар, дабаан, кондитерска зүйлнүүд, промышленна эдлэлнүүд болон элдэб янзын бусад эд бараануудые аймаг абаашажа ябана.

Тээд хамбынуудай абаашажа ябахан эд бараануудые харахада аймагай ямараар ажабуужа байһыиэ, тэрэнэй экономикадо ба арал зонийн ажабайдалда ямар шухала хубилалтануудай боложо байһыиэ тухайлаар байдаг.

Малажалай продуктуудһаа бэшэ бусад продуктууд үбэл бүри аймагта абаашагдадаг юм. Мүнөө дээрэ Ахада таря тариха ябадал эркинлэгдэгүй, тиймэһөө эндиһаа зон асаргадан гурил элидэг байна. Үнгэршэ жэл болотор хартаабха ба өвөшгэ тариха болохогүй гэжэ хэлсэдэг байгаа. Гэбэшые, мүнөө һулшын саһан харгыгаар дулаанууд дахануудар оройһон томо томо мээшэгтэй хартаабха шэрэһэн хэдэн ашаанууд аймаг тээшэ зүдхүүлнэ. Энэ хадаа эдэ хоолой бэш, харин хүрэнгын хартаабха гэшые, Үнгэршэ жэлдэ аймаг дотор эдбхитэй хинүүд олдожо, энэ газарта хартаабха ба өвөшнин амжалтагайгаар ургуулагдаха байһаниэ бодото хэрэг дээрэ харуулан байха юм.

Энэһэнй урда тээ ходоһоо аймаг абаашагдадаг промышленна эд бараанай тодоо ехэнхидэ гутал, хубсаһан ба гэр доторой хэрэгсэлнүүд оролсодог һэн. Мүнөө дурсагдагша

эд бараануудһаа гадна, радиоприемнигууд, литература, учебнигүүд ба һуралсалай бусад хэрэгсэлнүүдые хамбынууд улам олоор шэрэгдэбэ. Энэ хадаа эндиһаа ад зонлой культурана эрилтын ба культурана ажабайдалайн дээшлэлһэниэ эли тодоор гэршэлнэ.

Хүлгэһэн абаашагдан советскэ ба польскэ үхбүүдые Германияһаа бусаха эрилтэ хэһэн тогтоол гаргаа. Тэршэлэн үхбүүдэй эрхэнүүд тухай декларацин проект зохохо хэһэн эрхэнүүд тухай асуудалар ООН-эй комиссиһаа эрхэ хэбэ.

Чехословакин областнуудта партийна конференцинууд болобо. Чехословакка коммунистууд хадаа табанхэлэй тусбые дүүргэлдэ партиин гэгшүүд ба ажалшадые элсүүлхын тулада хэһэн худэлмэришөө дүнгүүдые согоолжо, зүбшэн хэлсэбэ.

Майн 25-дэ нээгдэхэ, Чехословакин коммунистическэ партиин ээл-

һэн хамбышад энэ худэлмэришөө дүүргэлдэ гол үүргэ эзэлдэг. Тэдэнэр Орлигһоо Мондо үдэр ба гэдэргэ хэдэн дахин байха юм. Тэдэнэр еһоо соо хүнүүд туладаа үбэлэй янгы хүйтэнэй хүшэр хүндэ замые хэзэ зоригтойгоор дабажа гэрөөршөө колхозной нэрэ турьт аша шэрэглэн тусбые боһоонь урид дүүргэхын түлөө тэйтгээр тэмсэдэг байна.

Үдэр соо эсбэригтэй хүндэ дабажа гараһанайһаа һүүлээр гэгхэн сайлажа дулаасаад, хэрэлада гү, али арал соо бүхэли ниндөө моридоо адуулахаа уштарма дулаахан гэршэ хамбышаража ошохошые харабабди. Хүндэ дабажа ба хүйтэн жэбтэсэжэ һураһан эдэ хүнүүд туршын хажууда саһан дээрэ дабада дээрэ нэгэ хэдхэн хуртурса соо унтахада, эсбэриг ханшые тэмдэггүй болоод, үлгүнөөхил хэргэлэн ба согтой саяандаа замаа үргэлжлүүлдэг на.

Нэгэ нимэ хонолгын һүүлээр ровой нэрэмжэтэ колхозой албашадай бригадир Дашин Ендон «Ямар хонобота?» гэжэ асууднай, хүүюон шарайгаар манай тэрэ ингэжэ харюусаба: — Ямаршыггүй, һайн... Мүнөө рээ манай колхоз ашаа шэрэ тусбые дүүргэлээр түрүүлжэ на. Энэ түрүү һууриа хэндшмэ хэгүй бээбэди гэжэ һанашаб.

Я. Оршанов

(Үргэлжлэлэнь холжом хонобота)

Харюусалгата редактор Д. А. ЛУБСАН